

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровского (Хорунцини). Ек-
спедиция місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
славим» 20 кр. від стрічки. По-
дьяки і приватні денесени по
15 кр. від стрічки.

Голос про парламентарне положенє.

(X) Недільна «Reichswehr» подає з пе-
ра одного з виднійших послів голос про
парламентарне положенє, котрий визначає
ся предметовою, хоч троха може роже-
вими надїями закрашений. Було би вельми
бажано, наколиб погляди сего посла здій-
снили ся.

»Теперішнє положенє, пише він, так
парламентарне як і політичне, не є зовсім
так лихе, як з деяких сторін на жаль пред-
ставляють. Що при обрадах бюджету вири-
нають трудности, се річ зрозуміла сама
собою, тим більше, що тут треба занедба-
не поправити і вволити бажаням, які нагро-
мадили ся за пять літ. До того-ж політич-
ний въздух не сприяє спокійним обрадам
бюджету, бо при сій нагоді як-раз виринає
сучасний політичний настрій. Одначе доси
нема значної перепони, позаяк наглі вне-
сеня, які були на дневнім порядку, відро-
чено, а сим палата заявила свою готовість,
пропустити дорогу бюджетови.

»Та й дотеперішні події в бюджетовій
комісії не дають поводу до зневіри в оці-
нюваню політичного положеня. Так Чехи,
як і социял-демократи, не робили доси по-
важних перепон, хоч сего з їх боку побо-
ювано ся. Треба признати, що они посту-
пають льояльно. Показало ся, що з всіх
Чехам приписуваних намірів не виконано
ні одного і що все те були або дневни-
карські поговори або непорозуміння.

»Так само має ся справа і з зміною
становища лївиці, зглядно деяких німець-
ких сторонництв. Що з одного боку нараз
висунено справу диспозиційного фонду на
перший плян, і що деякі німецькі сторон-
ництва заявили, що не можуть приступити
ще до розправи про сю позицію, позаяк
дотичні клуби над нею не застановляли
ся, — з всего того зараз зроблено пере-
силене парламентарне і політичне. Наколи-
б ми мали парламентарне міністерство, то
хибне розумінє сеї звичайної парламентар-
ної події мало би бодай сяку-таку основу,
позаяк в таким случаю можна би ужити
диспозиційного фонду до того, щоби міні-
стерству заявити довіре або недовіре. Однак
маємо урядниче міністерство, а диспози-
ційний фонд має тепер значінє звичайної
адміністраційної позиції в бюджеті. Коли
отже глянемо тверезо на сю справу, тоді
дійдемо до зовсім иньших вислідів про
політичне і парламентарне положенє, як
на основі непокоячих вистій, про котрих
ціль легко можна догадати ся.

»Кождий знавець обставин відає, що
шеф теперішнього правительства має необ-
меженє довіре корони, котрого би й тоді
певно не втратив, наколи-б деяким послам
прийшло на думку голосувати проти дис-
позиційного фонду.

»Також і се питанє, до якого речинця
має бути готовий бюджет, не може мати
великого значіня для політичного положеня
і для становища правительства, бо се
річ рівнодушна, чи бюджет буде ухвалений
кілька днів перед Різдом чи по Різді. А

коли міністер-президент взивав палату, що-
би ухвалила бюджет перед кінцем року, то
робив се з огляду на задачі, які дожида-
ють раду державну в слїдуючім році. По-
лагодженє бюджету в своїм часі лежало би
в інтересі самого парламенту, наколи хоче
відповідно приспособити ся до тих важних
задач, які прийдуть на дневний порядок
в слїдуючім році, котрих розвязка вимагає
з'єдиненого, кріпкого парламенту.

Як сказано, голос сей є відгомонам
надто рожевих надій. Ся обставина, що
ухвалене бюджету опізнє ся, вивертає
весь порядок і плян парламентарних робіт.
До 22-го н. ст. грудня, а лише так довго
може перед Різдом рада державна бути
зібрана, є лише 6 тижнів, се є протяг ча-
су, якого в давнійшій складі бюджетова
комісія (36 членів) потребувала до обро-
бленя бюджету. В теперішнім складі (48
членів) є комісія тяжким тілом, а до того
має не лише бюджет на 1902, але й за
1901 полагодити. Се також утрудняє і
проволікає роботу і було би дуже добре,
колиб комісія зробила сю роботу до Рі-
здва. Міністер-президент вже освоїв ся з
сею гадкою і заявив німецьким людовцям
до него висланим, що буде мусів взяти
3-місячну бюджетову провізорію. Що се
значить? — що з початком сїчня буде
приневолений не сойми скликати, а раду
державну, котра в найліпшій разі за сї-
чень і лютий унорала-б ся з бюджетом,
так що сойми могли-б хиба в марці або
цьвітню зібрати ся і то не на довгу се-
сию, бо відтак рада державна буде прине-

2)

ДЖЕРОЛЯМО РОВЕТТА.

НІКЧЕМНІ ТИРАНИ.

З італійської мови переклав

Данило Зарічний.

Як дійшли на конець площі, показала єї
також Арену.

— »Там в середині були колись дикі зві-
рі, що пожерали християн живцем«. Відтак з
питомою собі злобною усмішкою продовжала:
»Скажи мені по правді, чи тобі ліпше подоба-
ють ся Мори?... — се було головне місто кра-
їни Агнїшки: »чи ліпше подобають ся тобі Мо-
ри, чи Верона?«

Дівчині на таке нечаянє питанє зацеміло
серце. Тут серед такої великої площі, між сими
білими домами, з сею панєю при боці, котру
побачила вперше і котра наказувала єї стілько
праці, полетіла думкою до своєї бідної хатини,
до веньки, до Менїка, та лише піднесла на ли-
це пані трівожно наполохані очі, віддихаючи, не
даючи вїякої відповіді.

Бідненька йшла наче приголомшена курка
Голова у неї крутила ся. Се все видавало ся її
сном. Приготовленя до подорожи забрали єї сон
через цілу ніч; відтак на залїзници мусіла пиль-
но зважати серед великого натовпу осіб, що
гляділи на неї якось непривітно і розступали ся,
аби її зробити трохи місця.

Страх, журба, вкінці труди мучили її ду-
же. Власне ізза змученя дрімала на кождім

місци, а як збудила ся голосним туркотом ко-
ляски, пригноблював її знова страх і горе. Від-
так бачила себе знова самою, покинутою на
просторім підсїню стайї, заблукана; була непо-
рушна, прибита, несмілива серед гамірного на-
товпу людей, занятих ріжними справами. Не
знала, що почати, куди йти, до кого удати ся о
поміч. Аж вкінці якийсь кондуктор, кривнувши
нелюдяно, казав її бігти здовж цілого поїзду.
— Вона побігла зчервонівшись, задихала
ся, з клунком під пахою, а сей трутив її, зну-
щаючи, до якогось вагону третьої класи. Тим-
часом машина засвістала і поїзд рушив. Тут в
кунє, як перше підчас всїданя, дивили ся на
неї з'укоса простацькі обличя, та принимали ли-
хим привітом...

— Так, так; все се було для неї сном;
сподівала ся, що се не було нічо иньше, як ли-
хий сон. Але відтак, як переконала ся, що вона
дійсно притомна, вертав знова первісний ляк і
давив єї серце.

На щастє зачисляла графиня се все до її
второпности, навіть боязнь, навіть сумовитість;
і ледви дійшла до хати, ще навіть не отріпала
ся, а сейчас побігла звістити чоловікови, що
дівчинка показала ся дуже второпною і має на-
дїю, що бодай сеся приноровить ся щасливо до
них. В такій добрій гадці була через цілий тиж-
день; через весь сей час хвалила Агнїшку, пе-
стила, цінила високо наче незвичайно рідку по-
яву. Давала єї навіть досить їсти. Від часу до
часу викидала пані з деяких скриночок пома-
зані і зіпсовані ласощі, які там лежали вже від
кількох літ, дарунки ще з весіля, цукорки старі
і стверділі, — отже тепер дарувала їх дівчині.

Агнїшка не звикла до подібних ласк та прини-
мала все спаленівши, ціла змішана від боязні і
радості. А як налюбувала ся ними, складала до
своєї сховку для веньки і Менїка, до слічка
з муштарди без накривки, який пані також по-
дарувала, аби там переховувала свої річи.

Графиня Орзолїна не виходила нігде через
сї перші дні; лишала ся в хаті з дівчинкою,
аби її помагати, бо з дому она не винесла була
вїякої вправи.

В хаті не носила пані довгої сукні і кор-
сети, а взяла лише пороховник з вовняної мате-
рії, зношений і залязнений, котрий уживала як
домову одїж. Чоботискаєв неї старі, волосє руде,
розплетене, звисало на плечі, на руках пере-
печені чоловікові рукавички, аби мати все чи-
сті руки; все змучена, мокра від поту, лице
розпалене, туловище величезне і так все бігала
то з комори до свїтлиці, то зі свїтлиці до кухні;
все в пороховнику і з пером на голові; все
пораючись, все підворкуючи. »Гляди, мала, гля-
ди«, що хвильки говорила Агнїшці, »сї річи му-
сиш сама відтак робити. — Най Бог боронить,
колиб мене тут так побачив пан граф! Страх,
що би то було! Загнївав би ся на віки!«

Дівчина подавала добрі надїї; а пані ста-
вала чим раз більше вдоволеня, відкриваючи
чим раз красші прикмети дівчини, яких вона у
жадної не могла найти — »та гадючість, та не-
харність, та нужденність послїдної няньки, що
недавно була у неї і — котру — говорила гра-
финя — мусіла прогнати на чотири вітри! —
Вдійности справа мала ся цілком инакше. Од-
ного красного ранка, як пані збудила ся розлю-
чена, тому що служниця не повнила обовязків

волена взяти ся до австро-угорської угоди і до торговельних договорів. А все те буде лише тоді можливе, наколи не вирине яка несподівана трудність, о яку так легко при норувистім ще стані ради державної.

Реформа духовного семинаря.

Митрополит не унімає ся назвати лиха властивим іменем, щоби вишукати его внутрішню причину і тим способом запобігти зростови лиха, чи зовсім его викоринити. Про гру в карти сказано в посланню:

«Не зваходжу в людскости бажаня зиску без праці, лишень в тих трьох категоріях людей: у жебраків, у ошустів і у картярів. У них всіх один і той сам елемент, один і той сам тип зиску. Може бути гра в карти невинною забавою, але тоді обоятно, чи грає ся в гроші чи в оріхи. Коли при грі, хотьби і низькій, виробляє ся любов до грейцара незаробленого, захланність на зиск без праці, — гра стає небезпечною, хотьби би грало ся і в круглі. У питомці се буде зародок правдивого зла, і майже певним знаком непоклоняна. Не є матеріалом спосібним на сьвященника сей, що без праці хоче грошей.

Всч. Ректорат постарає ся для питомців о гри, щоби питомці могли невинно забавляти ся, а з цілю усилюючою буде старати ся викоринити карти.

Дуже справедливо і ясно ставить посланне квестію: скільки праці належить домагати ся від питомців?

«Більша часть товаришів тих, котрих до семинаря приймаємо, на світських факультетах мусять звичайно тяжко собі на жите заробити, щоби в вільних хвилях, в хвилях відпочинку і розривки здобувати собі науку а з часом ставає. Чуж не за мало домагати ся від питомців такої праці, котрою могли би заробити на жите. Така праця стане за ті лекції, котри ми убогий студент утримує ся. А що стане у питомця за науку університетську тамтого студента?»

З вимаганої праці не малу частину питомці будуть мусіти звернути на порядок. Звісно, порядок і чистість упрямлюють жите, але і коштують труду та стараня. А на сю обставину кладе посланне великий натиск та присвячує довгий уступ харности і порядку:

«Най ваші питомці привикають до порядку в спальнях, на коритарях і в рефектарі. Мно-

го треба в тім напрямі поправи; конечно треба домагати ся від дозорців дому і від сторожі найменше подвійної дбалости о порядок. Один з префектів, котрого отець Ректор визначить прокуратором, най має надзир над всіми порядками домашніми; питомцям же самим, при кожній нагоді а передовсім в екзортах і конференціях, на котрих стоїть майже ціла вага вихованя, треба звертати безустанну увагу на їх обовязок дбання о спільне добро цілого закладу. Най вже раз прецінь порозуміють, що о так званій фундуш мусять так само дбати, так о власне добро, так само, як колись під присягою будуть обовязані дбати о добро ерекціо-нальне бенефіцій, котрими будуть надлені.

«Неможливий буде порядок в семинарі, як довго тої дбалости межі питомцями не буде; — кожде ухиленє в тім напрямі, хотьби би лиш таке, як сплунене на землю, треба аж до знудження витякати. — При помочи питомців, а більший дбалости дозорців і спеціальним надзорі одного з префектів, ми повинні дійти до такого ладу в спальнях, музеях і на коритарях, щоби питомцям милим був час перебуваня в семинарі.

Що-до утриманя сказано, що оно мусить рішучо узглядняти всі потреби доброї гігієни, але завсїгда бути скромним.

«Невигоди однак і можливі умертвленя, як неменше скромність харчу, мусять питомці радо приймати, і мусимо за правдиве ухиленє уважати кожду надмірну претенсію. — Мусять питомці розуміти, що яко сьвященники не будуть мати жадних великопанських претенсій.

З великою рішучістю звертає ся посланне против жита над стан і робленя довгів:

«Бувають питомці, котрі мають якусь сьмішну і дурну наклонність до якогось рода збитків, до чогось, що подібне до тої зарази сує-пільно-економічної, котру називають житєм над стан. Такі люди легкодушно будуть довги робити, за що небудь продадуть реверс на реверенду або плац, за нічо будуть уважати програти в карти кілька гульденів, котрих не мають і на котрі не потрафлять собі заробити. Вийдуть з семинаря з довгами три рази більшими від сих, до котрих справді були змушені. Тоді будуть розглядати ся за більшим посагом і з річи сьвятої, якою є подружя, готові робити мерзенний торг, наражаючи тим легкодушним поступованєм не лише цілу свою душпастирську працю, але до того і власне щастє і долю нещасливої особи, котра би такого дістала мужа. Таких легкодухів мусимо або відразу переломити або в як найкоротшій часі їх збути ся.

«Най питомці знають, що мені вистарчить сам факт довгів легкодушно зятягнутих, або подружя, о котрим можна би судити, що для гроша заключене, щоби їх до ординації не допустити, хотьби найкрасші мали спосібности, і найлучші усеіхи в науках».

Ся часть посланія про внїшне поведене питомців кінчить ся такою сильною апострофою:

«В кваліфікаціях, о котрі о. Ректора і всіх настоятелів прошу, зволять особлившу звернути увагу на спосіб, яким питомці беруть працю жита. (Тив питомця легкодушного, що в жатю лиш бавити ся хоче, а поважно не думає о праці, мусить цілком зникнути в поміж питомців). — Мусимо всі разом ужити як найенергічнійших средств, щоби всіх питомців змусити до праці зовсім поважною. — Коли такої праці домагає ся від нас сьвященників і Церков і нарід, коли від тої усилюючости в праці залежить ціла наша будучність, мусимо вже в семинарі до тої праці вправляти питомців, і від суми тої праці робити залежну кваліфікацію питомця, котра лишить ся міродайною і в праці его душпастирській, хотьби мав тим способом відпасти навіть великий процент кандидатів. Лінохів і дармоїдів ніколи не будемо жалувати».

(Дальше буде).

Д О П И С Ь

З Коломиї.

(Конець).

Задля пізної години, відложено дальшу дискусію на 8. с. м., де крім дискусії заповів д. М. свій відчит про «Поетову побіду». Публики зібрало ся знов доволі багато, заінтересоване було сильне. Зараз на початку своєї гуморески в формі стиха, прелегент зазначив, що сей его відчит був виготовлений ще давно перед проголошенем відчиту д. Кобринського, тож не буде мати жадної звязи з тою справою. Однакож, коли слїдим за дальшим змістом сего відчиту, насуває ся кождому слухачеві самохіть думка, що д. прелегент, читаючи свою, впрочім повної поетичної вартости гумореску, мав безперечно намір висказати ся негатиивно про вартість високої жіночої освіти і взагалі про еманципацію женцив. Тема гуморески є така: Був собі багатий, славний і всіми поважаний, щасливий лицар і мав одну гарну дочку «Ельвіру», котра посьвятивши ся цілком книжкам і науці, мріла о повній незалежности і самостійности жінки і

завважала нараз, що «ся відьма» утекла з хати. Можна собі уобразити переполох, який настав в домі Портманера! Навіть здавало ся, що треба удати ся на поліцію... Служниця не приходила, бо бояла ся, щоби не зловали єї і мовчки зрікалась заплати за п'ятнадцять днів; а пані вчинилась тоді великодушною, і завехала дальші дослїди, бо вже до волі викричала ся, та бояла ся, щоби се не дійшло до уший графа Вячеслава!

Навіть Розалія, маленька наслідниця дому Портманерів (наче огидний гарбуз, жовтої краси і слабосильний, ноги повикручувані і на лиці короста), навіть вона мусіла показати ся любовно в сих днях радости. Графиня Орзоліна казала навіть поцілувати по французьки нову няньку і ганила, як не давала єї їсти обїду в супокою, кажучи, що і попередні дівчата відправила задля єї химер. Відтак навчала, аби не задрала голови в гору, аби на вулиці не тримала ся няньки за шию, а в кінці, як були вечером в європейській каварни, казала донечці подїлити ся одним бїшкочком з Агнішкою, аби «привикала до доброго серця».

Але по такій ввічливости і супокою десь коло сего дня зачали насувати ся перші хмары, в виді звичайних нашімнєв: — «Уважай, Агнішко, я вже раз тобі говорила, що спалюєш мені за багато дров! — Уважай, Агнішко, — пан граф сварив ся зі мною, що ти не вичистила чорного сурдута. — Агнішко, мусиш більше уважати на річи! — Агнішко, не будь глупою гускою! — Агнішко, не надуживай моєї доброти!»

Відтак графиня зачала кусати губи, крутити головою і воркотіти, се перші знаки бурі. — Не розумію... Ти робила так добре в пер-

ших днях... Не понимаю — та чейже ти ще не здурила! Невдовзі схочеш правити ся своїм богом! — Тому так дивно сказала сю фразу, аби єї ще більше наолохати. — Певно, певно, ти нами схочеш рядити; а може і паном графом!

І по таких довгих гриманях ставала дівчина дійсно збентежена і приголомшена, а до того пані знова заверещала: «Агнішка без серця, невдячна» і зачала випоминати єї всі ввічливости, ласощі, половину бїшкочка від Розалії і концерти в Європейській каварни.

Агнішка ставала тоді чим раз більше безсильною, марною і стрівоженою. Працювала від досвіта до вечера — падала під тягаром праці, але не мала щастя вдоволюти пані.

Справді нещастє няньки було велике і неминує: нова мітла замїтає добре... три дні; а тут минуло їх вже більше сім!... Тепер графиня Орзоліна була приневолена оставати цілий день з Агнішкою, щоби єї поучати, «як має порати ся в хаті» і «як їти єї під руку». А тут хотїла вставати пізнійше, хотїла виходити, хотїла складати візити. Таж прецінь хотїла тримати дівчину, не щоби єї услугувати, але бути услугованою! При такій непривітливости до простої дівчини і завятім егоїзмі до величавости дому, не було можливе, аби дванадцятилітна дівчинка видержала на своїх раменах цілий тягар дому Портманерів; але противно пані все більше вимагала і сердилась і чим раз більше тратила почутє власної несправедливости, в тій думці, що вона нерозумна, помагала Агнішці, а сей гірський медведюк добре вихиснував лінивство своєю гірською хитростю і пожирив хлїб даром!

Конець-кінцем мешканє було мале, Агні-

шка мала услугувати лише дві особи, а в двадцятьчотирох годинах мала досить часу працювати і спочивати! Вистарчало мати крихітку доброї волі: але то дівчина нехлюйниця, як рідко, і лінива, що брала гідь, дивити ся на неї!

І як звичайно, так і сям разом, нова нянька тратила поволи-поволи на вартости, як попередна, а паню збирала охота позбути ся єї.

— Що-до харности — зачинала говорити пані до графа Вячеслава, що слухав мовчки і все притакував — що-до харности, мусиш сам признати, попередна була ліпша. Не пригадуєш єббі, яка була звинна? І яка второша у всьому?... Досить... — і графиня порекала слиною в гіві — такої другої не найду! — Відтак, трохи успокоївшись, хвалила єї доброту серця. — Певно; Віргїнія — так називала ся служниця, що утекла — була далеко більше привязана до нашої хати; я пізнала при ріжних нагодах! я її дуже любила! — Навкучила собі лише через Розалію. Той бахур хотів лише все держати ся шпїл!... Коби можна яким чином відзискати знова Віргїнію, було-б дуже добре!... — А вечером в ліжку, серед супружеских любощів, гримала на мужа (навіть в тих милих хвилях заховала графиня деспотичний тон): — Мусиш зараз рано, ще перед лекцією, бічи до овочарки, що находила службу дівчатам, під браму борсарійську, чи би не удало ся відзискати тамтої! — Граф, бажаючи позбути ся єї, призабув навіть на свою гідність, нарушену втечею служниці; а жінка замкнула йому уста новим аргументом, що не допускав відповіди: іменно економію.

(Дальше буде).

постановила навіть супротив волі батька, не віддавати ся. Зажурений батько скликав велику раду, вислухав ріжні ради своїх приятелів і прийняв з радістю приречення одного молодого гарного поета, котрий обов'язав ся єго любов доньку відвернути від злої дороги. Почали ся всім знані любовні романи, читаня сопетів, од пера поета-учителя, поки дівчина не загоріла до него любовю, а відкинувши книги і всякі мрії про жіночу самостійність, подружилася щасливо з поетом.

Минули щасливі лицарські часи! а публіка подякувавши оплесками, за поетично гарну гумореску вернула до дальшої дискусії над реальною справою жіночої освіти. Перший забрав голос д. П., а пролявши у своїй бесіді молодечі слюзи за мимую втрату материнства на випадок заведення рівноуправлення жінки, накликував слухачів до заложення руского жіночого інституту, після існуючих вже тепер шкіл і до ширення між нашими жінками правдивого патріотичного почуття і духа, забуваючи при тім на те, що прикмети її набуває ся як-раз, крім доброї волі ще через ширше наукове знаня і освітленя — о котре власне прелегентови головню ходять. По ній забрав голос д. Г., котрий признаючи впрочім вповні потребу ширшої освіти для жінки, запутав ся в неясних деталях і афоризмами підвертих, блудних поняттях о хибній еманципації жіночій — і тим ослабив значно своє, в тій справі прихильне становище. Вкінці по освітленю вже раз справи і указаню на заходячі труднощі, так з боку відповідних сил учительських і потрібних на те фондів, зібрав д. М. виводи в конкретну форму, а признаючи вповні недостаточність дотеперішних шкіл жіночих, поставив внесення, щоби збори передали справу основанню чи то жіночої гімназії, чи вільного дівочого інституту педагогічному Товариству, котре після додаткового внеску декотрих бесідників, мало би втягнути до нарад над сею справою делегованих членів «Жіночого кружка», «Народного Дому» і ще інші особи зноза виділу «Тов. педагогічного». Внесена се прийнято одностайно і тим закінчила ся так важна і своєю актуальністю так интересна справа.

Огляд.

НОВИНИ.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Стахія, Наркіза; рим.-кат. Станіслава. — В четвер: гр.-кат. Космія і Даміяна; рим.-кат. Серафимі.

— **3 Наукового Товариства ім. Шевченка.** Засіданя всіх секцій відбуде ся в середу 13. надоліста о 6. годині вечером в локалі товариства.

— **3 тов. «Академічна Громада» у Львові.** На звичайних загальних зборах «Кружка правників» в тов. «Академічна Громада» дня 9. с. м. вибрано головою т. Івана Комаринського, заступником т. Володимира Кобрини, бібліотекаром і скарбником т. Миколу Стефановича, писаром т. Ізидора Строчного; заступниками виділових тт.: Льва Ганкевича і Вітовта Гошовського. — За Виділ: *Іван Комаринський*, голова; *Ізидор Строчкий*, писар.

— **Бюро Патронату** для Спілок ощадности і позичок при Виділі краєвим у Львові оголошує: В часі від 9. до 21 грудня 1901. р. урядить Бюро Патронату в припоручення краєвого виділу (з дня 5. надоліста 1901. ч. 75.575) *У Практичний курс науки для касирів і членів Заряду Спілок ощадности і позичок у Львові.* На курс сей можуть бути прийнятими кандидати представлені Зарядами існуючих Спілок або основателіми комітетами Спілок проєктованих і зголошених до Бюра Патронату. З одної Спілки можуть бути представленими два кандидати, однак треба притім зазначити, котрому з двох, після бажаня Спілки, має віддати ся першєнство. Зазначає ся при тім, що число учеників на курсі обмежене до 25. До кожного прошеня о прийнятє на курс треба долучити: 1) Метрику хрещеня або метричний витяг для кожного кандидата і 2) пробу звичайного письма кожного кандидата разом з єго заявою, що если буде прийнятим, зобов'язує ся прибути на науку і придержувати ся обов'язуючої в часі науки інструкції. Кандидати незасібні можуть узискати запомоги від краєвого виділу по 50 К. — і прошеня о сию запомогу треба в поданю о прийнятє висказати. Крім того Бюро Патронату готове підверти заходи прийнятих на курс кандидатів з місцевостий дальше від Львова віддалених о знизженє ціни їзди залізницею. Вкінці починить Бюро Патронату також заходи, щоби улєкшити відно-

відне поміщенє і удержанє прийнятих на курс кандидатів. Подана без степіля треба вносити до «Бюра Патронату для Спілок ощадности і позичок при краєвим виділі у Львові найніжнійше до дня 28. надоліста с. р.

— **Датки на друкарню до руских кольоній в Парані** приймає наша адміністрація і доручить їх комітетови, що має уконституовати ся в цілі купна друкарні і висилки учителів до Парани. З уваги, що паранські Русини находять ся в дуже тяжкєм положеню під зглядом церковним і правним, конечно є потреба прийти їм з помочию в організації, тим більше що кольоністи наші ще надто убогі, щоби могли самі дати собі раду. — При тій нагоді звертає ся увагу, що — як се вже не раз підносили — там тепер тяжкє відносини економічні (застій в торговлі герви). — Нехай протєнікто з селян нє вважатє ся вибирати ся туди. — Подорож дуже дорога; на дорогу змарнує ся цілий масток, а там не дають ніякої помочи, і селянина чекає нужда і руїна. — Хто-ж не хоче марно згинути, нехай сидить в краю, щасливий, що має хоть малє господарство. Там такого гадівства треба гірко доробляти ся десять літ!

— **3і Снятина** доносять, що Загальні Збори новозаснованого «Снятинського Бояна» відбули ся дня 1. с. м. По богослуженю в парохіяльній церкві зібрали ся члєни нового товариства і по оживленій дискусії вибрали виділ, в котрого склад ввійшли: о. Ф. Огоновский яко голова, о. А. Сімович яко заступник голови, п. Е. Шенарович яко дирігент, п. А. Гуменюк яко заступник дирігента, п. Е. Глиньский яко секретар, п. О. Данкевич яко касир, п. П. Рубінгер яко господар, а яко заступники пп. І. Маєвский і п-ї М. Манулякова.

— **Приїзд наслідника престоло до Галичини.** В понеділок приїхав архикн. Франц Фердинанд з женою на лови до гр. Потодкого в Ланцуті. Віденські часописи доносять, що підчас побуту архикн. Франца Фердинанда в Ланцуті відбудуть ся руковини кн. Софії Хотєквіної, сестри єго жєни, з князем Радивиллом.

— **Епохальне діло!** В «Дїл-і» читаємо: «Надзираюча Рада Товариства урядників і св'ящеників у Львові, під проводом президента радника суду Льницького, ухвалила на внесенє о. Фолиса зі Сквилова, підверте горячо проф. Шухевичем і Бічаєм у внутрішнім урядованю того товариства фонетичну правонісь». — Сьміше, але правдиве. Потреба було аж «горячого попєртя», аби завести фонетичну правонісь в урядованю товариства.

— **Крадіж в церкві св. Николая** на жовківскім передмістю у Львові. В ночи з п'ятниці на суботу невисліджені досп злодії вломали ся до церкви св. Николая у Львові і забрали зі скарбон всі гроші, яких могло бути на кількадесятє корон. Золотих і срібних річей церковних злодії не рушали.

— **Заснованє другої катедри польского письменства** на львівскім університеті є квестією часу. В сій справі відбуло ся вчера у Львові віче академічної польской молодіжи і ухвалєно резолюцію з рішучим жаданєм другої катедри польского письменства. Сию катедру мав би обняти проф. Брікнер з Берлина, або проф. Калєнбах з Варшави. До домаганя молодіжи в сій справі відносимо ся симпатично і бажамо їй в сій справі як найскоршого успіху.

— **Доповнячий вибір** одного члена повітової ради в Бродях з групи сільських громад відбуде ся дня 17. грудня с. р.

— **Дефравдація в Підволочисках.** З Тернополя доносять, що оноді ув'язнено інжинера Ольшанського і банмайстра Конкевича за обманьства, яких допускали ся на шкоду залізничного заряду.

— **Анна Judic**, славна париска артистка опереткова, виступить три рази в Colosseum п. Торна, а іменно дня 13, 14 і 15. с. м. Репєртуар артистки богатий, а виконанє знамените. Проча програма в Colosseum в сій половині місяця є — як ми вже згадували — дуже добірна.

— **Крадіж в Жовкві.** В ночи на вчера хтось обікрав війскову касу в Жовкві на 50.000 К.

— **Процєс познанських студентів** покінчив ся оноді строгим засудом. Одного засуджено на 4 місяці в'язниці, одного на 3, одного на 2 місяці, трєх на 6 тижнів, одного на 4, а одного на 3 тижні в'язниці. Як ми вже доносили, студентів обжалували прускі власти за зраду стану через те, що они мали належати до тайного товариства і збирати складки на народний фонд в Рапєсвілю.

— **Катастрофа.** В копальнях камінної соли в Штраєсфурті в Прусах завалив ся шиб «Людвик II» і присипав 70 гірняків. Зпід звалищ видобуто 3 неживих а 25 тяжко ранених гірняків; 13-ох не можна було доси відняти; прочі є здорові.

— **Борба з тифом.** Парискі дєвєники доносять, що профєсор Шатомє, ученик Пастєра, винайшов успішне серум протитифове.

— **Жиди-актори** — після приказу московского оберполїцмайстра — не сьміють виступати на сценах театрів в Москві.

— **Дрібні вісти.** Вінчанє п-ї Гавриєлі Завольской, польской писательки, з п. Станіславом Яновским, артистом-малярем, відбуло ся в Домбровій коло Н. Санча в маєвности молодого. — Бурмістром м. Перемишля вибрано д-ра Франца Долїньского. — Кс. архієп. Гривєвєцкій в повороті з подорожи занедужав в Арко. — Писатель Ібзен вже подужав.

— **Переписка Адміністрації.** Вєч. о. М. Л. в Щ. Жадані числа вислано в своїм часі. Не ми завинили, лише почта.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

В Товаристві взаїмних обезпечєнь «Дністер» прибуло в місяці жовтня с. р. 10.586 важних поліє на суму 10.081.318 кор. обезпеченої вартости з премією 92.232 кор. 85 сот. Разом від 1. січня до кінця жовтня с. р. видано 87.335 важних поліє на суму 87.141.103 кор. з премією 784.430 кор. 07 сот. Попередного року за той сам час було 73.925 важних поліє на суму 75.286.845 кор. з премією 659.847 кор. 26 сот.; с. є сєго року о 13.410 поліє і 124.582 кор. 81 сот. премії більше.

Шкід в жовтня с. р. прибуло 188; більші пожари були в Любачеві пов. цішанівского 14 шкід, в Мєрищєві пов. перемишляньского 15 шкід, в Рудинцях пов. львівского 7 шкід, в Горайцях пов. цішанівского 13 шкід, в Кобиловолках пов. тєребовельского 9 шкід і в Крехівцях пов. станіславівского (2 пожари) 29 шкід. Разом було від 1. січня до кінця жовтня с. р. 900 шкід, котрі вже зліквідовано і крім 19 шкід приключивших ся 31. жовтня всі виплачено; з причин правних здержано на разі виплату 13 відшкодовань (в сумі 8.305 кор. 41 сот.)

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації вносьить brutto 489.099 кор. 17 сот., а по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 236.255 кор. 77 сот.

Попередного року за той сам час було 782 шкід на суму 417.523 кор. 26 сот. (на власний рахунок 200.707 кор.)

При відновленю поліє по конєць жовтня с. р. зараховано членам титулом 8% звороту 47.764 кор. 38 сот.

Фонд резервовий з кінцем жовтня с. р. вносьить 366.739 кор.

Львів, дня 8. надоліста 1901.

Телеграми.

Відєнь, 12. надоліста. На нинішнім засіданю державної ради внесли пос. Феріянці і тов. нагле внесенє в справі заснованя словінського університету в Люблянї.

Відєнь, 12. надоліста. Прибув сюда угорский премієр Сель; буде конферувати з др. Кербером в справі митової тарифи.

Відєнь, 12. надоліста. Slavische Congress доносить з Люблянї, що тамошна міська рада вибрала дєпутацию задля врученя президентови міністрів меморіялу в справі креованя словінського університету.

Градець, 12. надоліста. Академічний сенат обговорював вчера на засіданю меморіал словінських студентів в справі університету. Ректор заняв прихильне становище і прирік, що поїде до Відня, щоби підверти справу основаня словінського університету в Люблянї. В сій самій справі вже виїхала дєпутация словінських студентів з меморіялом до Відня.

Бєрлин, 12. надоліста. Деякі дєвєники заповідують нагальну обструкцію на недалекій сєсії німєцкого парламенту при нагоді дискусії над новою митовою тарифою. Всі сторонництва меншостий получили ся, щоби унеможливити ухвалєнє тарифи в єї тепєрішній формі.

Царгород, 12. надоліста. Трясенє землі в Бірменї треває від кількох днів і крім шкід, стало причиною смерти богато осіб. Ціле населєнє живе в шатрах під голим небом.

Бруксєля, 12. надоліста. Президент Крігер заявив супротив промови Сельсєбері-єго, що поки Бури не відзискають независимости, не може бути бесіди про закінченє війни. Бури не мають довіря до автономії, яку їм прирікає Сельсєбері і воліють радше цілковите винищенє.

Малий фейлетон.

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

МАТУРА.

(Епос).

І Учений, що дописував до газет, виліз на лавку, покрутив вуси та став говорити.

— Товариші! Ми не дійдемо до ладу, бо ми не сиреціювали відразу квестию, над котрою маємо радити, не держимося принципу, що є *conditio sine qua*, не лише в політиці, але і на кожних зборах, чи там нарадах. Отже я підняв ся тої праці і вхожу відразу in *medias res* і ставлю без жадних куртуазий принципіальну, або виразніше мериторичну квестию: чи має бути лабораторія?

А голови покивували...

— Отже квестию! принципіальна зістала позитивно і то унісоно полагоджена! Тепер побічні: чи та лабораторія має ульокувати ся в шкільнім будинку, чи поза ним? Се-б то чи академіки мають робити задачі, чи мають їх еляборова-

ти еміненти і давати копіювати своїм колегам.

І знова покивували голови, та не в один бік; одві були за тим, щоби академіки писали задачі, другі, щоби їх еляборували еміненти, треті, як небудь, аби лише відписувати. І голови покивували ся на на три боки. А предсідатель взивав до порядку по раз перший, по раз другий, по раз третій — та се нич не помагало.

«Між молодіжкою не дозрів еще так важний чинник, як парламентаризм. І як ту не бути песимістом?» — думав Учений і зліз добровільно з лавки.

Виступив Бен-Акіба.

— Та чого таке сварите ся цілу годину! Які-ж ви ідіоти! Гадаєте, що академіки щось знають! Вони такі саме дурні, як і ви! Тай їм треба заплатити!...

І противна партія зменшила ся о половину, а остатке Бен-Акібове речене пішло в відгомін міським огородом. Одно дерево передавало ті слова другому і вони дійшли аж до панни Стефці, що сиділа край огорода і учила ся до матури. Вони долетіли аж до неї і збудили її...

3. Та-ж знаєте...

Геньо переходив уже семий раз попри склеп з прирядами до писання і вів борбу в собі. Не знав, чи має бути і далі консеквентним, чи може відступити від давних традицій.

Та махнув рукою і відступив від них.

«Від пятої класи звичив я ручки та пера у мікерів, що мешкали зі мною! А тепер? Чиж мав би я писати такими ручками?» — і махнув рукою та відступив від давних традицій.

Увійшов до склепу.

— Дайте мені перо, ручку, підкладку...

— Яку підкладку?

— Як то яку? Таж знаєте.. матуральну... — і він дивувався, як жид міг того не знати...

4. Сон.

Завтра починає ся писемна матура, а нині не міг Геньо нічо учити ся, а коли положив ся, то не міг заснути.

Видавало ся йому, що пише уже задачу — відписує, як і другі. Та усі книжки, якими обдадував ся, висувують ся і падають на землю...

Ведуть його до директора. Думка, як викрутити ся, мучить, трівожить його; він потить ся — усіх проклинає.

Та від власного голосу збудив ся.

Хотів вимерзнути усіх професорів, проклясти чортівську матуру, що і ві сні не дає супокою. Та здержав ся...

Прафесорів еще бояв ся, а матури не здавав...

5. Чи де не морщить ся...?

Таки так виходило, що перша задача мала бути з літератури. Тому обдирав кожний книжку з окладинок, згинав її і уміщував низше грудий.

А може буде з історії?

Для забезпечення привязували до литок томи історії.

І так як панночка дістане в перше довгу суколку, а мамця надскакує докруги неї і дивить ся, чи де не закоротко, чи де не морщить ся, так бігав один докруги другого і глядів, чи де не пізнати, чи де не вистають книжки.....

(Дальше буде).

COLOSSEUM Ernesta Thorna.
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна.
Небувала, сензацийна програма!
від 1. до 16. падолиста 1901.

- 1) Дружина Волковського, українські співачки і тансери.
  - 2) Zazell і Vernon, найкомічніші американські гімнастики на потріпнім реку.
  - 3) Ліліпути Selma Goerner і Ida Mahr, в комедії: «Проба любови».
  - 4) The Calder Brothers, комічна пантоміна «збитки волоцюгів».
  - 5) Miss Ravensberg, англійська співачка.
  - 6) Орхестра і рекламограф.
  - 7) Les Usas, подія в маґазині капелюхів.
  - 8) Carma, фантастична тансерица.
  - 9) Lena Wella, куплетистка.
  - 10) Les Amors, комічні еквілібристи.
  - 11) Олександр Trebitsch, гуморист.
  - 12) Marguerite de Stratenius, субретка.
- Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представлення. Що пятниц High-Life представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія
студентів філософичного відділу львівського університету, яка остає під зверхнім проводом проф. Твардовського, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Устні зголошення приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (п. п. Сала VIII) межі 12 год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософичного відділу, Львів, Університет.

Дешевим і гарним дарунком
при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в домашній і Сластьона, Шевченкова могила.
Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Ц. к. концесіоноване
Бюро подорожи і ексепедиційне
Софії Бєсядзкої
ОСЬВЕНЦІМ, ДВОРЕЦЬ
продас
окружні білети залізничні,
корабельні карти І-шої і II-ої класи,
та межипокладові карти для виселенців
11-12.
— Проспекти даром і оплатно. —

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Прїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд до Львова		Поїзд зі Львова		
посп. приходить о годині	посп. відходить о годині	посп. приходить о годині	посп. відходить о годині	
6:10	6:25	до Станиславова, Підвисокого, Потупор	до Станиславова	
6:20	6:30	до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
6:46	6:43	» » дв. Підзамче	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. пьвіт. 1902 щоденно	
7:45	6:35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	6:35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
7:40	8:40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина	7:10	до Тернополя, Бродів дворець головний дворець Підзамче
8:00	2:55	до Сьолього, до Лавочного (1. лп. до 15. вер. до Янова	7:25	до Сокаля і Рави рускої
8:10	9:00	до Янова	7:52	до Брухович (13. мая до 16. в. в нед. і сьв.)
8:15	9:15	до Янова	8:30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
8:50	9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підзамче	10:30	до Чернівців і Іцкан
11:45	9:42	» » дв. гол.	11:00	до Кракова, Відня, Варшави
11:55	10:20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний дв. Підзамче
12:55	2:40	до Чернівців	11:32	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
1:10	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і свята	4:15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
3:14	2:15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і свята	4:45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод.
4:40	3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.		
2:20	3:15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.		
2:35	3:26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.		
5:11	3:30	до Рашева, Хирова, Любачова		
5:25				
5:50				
1:45	6:00			
5:40				
6:00				

Ніч

посп. приходить о годині	посп. відходить о годині
12:45	6:10
	6:20
	6:30
	6:35
	7:10
	7:22
	7:25
	7:52
	8:30
	10:30
	11:00
	11:10
	11:32
	4:15
	4:45

ЗАМІТКА: Пера нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В місті выдають білети Ізди; звичайні білети агенція часонсий Ст. І. Соколовского в пасажи Гасмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі цпыні, тарифи, ліжстонані прївідниці, розклади Ізди і т. п. бюро інформаційне п. к. залізничь держав них (ул. Красньких ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч. 52.) в урядових годинах (8—3 а в свята 9—12).